



Treälvsskolan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

2023/2024



Verksamheter som omfattas av planen

Förskoleklass, grundskola åk 1-9, fritidshem.

Ansvarig för planen

Malin Tuuliainen, rektor.

Delaktighet

Alla, såväl vuxna som elever, har ett eget ansvar i sin relation till andra människor. Vårdnadshavare och personal har tillsammans ett ansvar att fostra eleverna i goda värderingar samt respekt och tolerans för alla människor som de möter varje dag och under resten av livet. För att lyckas med detta och lära sig att se andras kvaliteteter och olikheter som styrkor är en god självkänedom och ett gott självförtroende goda förutsättningar, vilket vi vuxna hjälps åt för att ge till våra elever.

Elever, personal och vårdnadshavare är tillsammans delaktiga i utformningen av planen genom enkäter, elev- och klassråd, arbetslagsträffar samt e-post och informationsmöten.

Förankring av planen

Innan planen fastställs går den ut på remiss till verksamheternas arbetslag, elev- och klassråd.

Vad säger lagen?

Skollag

I skollagen (2010:800) 6 kap. anges att alla som verkar i skolans verksamheter har skyldighet att aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever (6 kap. 6§)

Barnkonventionen

FN:s konvention om barnets rättigheter (Barnkonventionen) innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för alla världens barn. Rättigheterna gäller lika för alla människor under 18 år (§ 1). Alla barn är lika mycket värda och har samma rätt att inte diskrimineras (§ 2). I alla åtgärder som rör barn ska barnets bästa beaktas (§ 3). Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad (§ 12). Barn har rätt till yttrandefrihet; att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter, med respekt för andra personers rättigheter (§ 13). Barn ska skyddas mot alla former av fysiskt och psykiskt våld, samt mot sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp (§§ 19 & 34). Barn har rätt till bästa möjliga hälsa och utbildning (§§ 24 & 28). Skolan ska hjälpa barnet att utvecklas och lära sig om mänskliga rättigheter (§ 29).

Arbetsmiljölagen

Arbetsmiljölagen (AML) omfattar både elever och vuxna. Där sägs att mobbning (som i arbetsmiljölagen benämns kränkande särbehandling) är oacceptabelt på arbetsplatsen. Mobbning är alltså en form av kränkande behandling.

Läroplan för grundskola och skolbarnomsorg (Lgr 22)

Enligt läroplanen ska verksamheten präglas av omsorg, omtanke och respekt för andra samt att alla tendenser till kränkande behandling aktivt ska bekämpas. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering eller kränkande behandling (kap. 2.1, 2.2, 2.4, 2.6, 2.8). Ansvaret vilar på alla som arbetar i skolans verksamheter. Rektor har ett särskilt ansvar.

Diskrimineringslagen (2008:567)

Diskrimineringslagen anger att en elev inte får missgynnas genom särbehandling på grund av någon av de sju diskrimineringsgrunder som lagen omfattar.

Diskrimineringsgrunderna är:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Begrepp

Likabehandling

Alla människor ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon av diskrimineringsgrunderna.

Konflikt

En konflikt kan uppstå mellan två eller flera parter som är någorlunda jämställda. Det kan finnas olika synsätt i en fråga eller olika behov som inte går att förena. Konflikter hör till vardagen och är en drivkraft till förändring och utveckling. Elever kan ofta lösa konflikter på egen hand men behöver ibland få vägledning av vuxna. Alla behöver träna sig på konfliktlösning och det är en del av skolans uppdrag.

Direkt diskriminering

En person eller grupp missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation. För att det ska räknas som diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

Alla behandlas lika, trots olika förutsättningar. Handlingen ska ha direkt samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier

En persons värdighet kränks och handlingen har direkt samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier

Trakasserier av sexuell natur som kränker en persons värdighet. Behöver inte ha något samband med diskrimineringsgrunderna.

Kränkande behandling

En persons värdighet kränks och handlingen saknar samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Personen upplever sig kränkt och den eller de som har utsatt personen för handlingen har förstått att detta kan uppfattas som kränkande. Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck. Den som kränker någon måste också förstå att uppträdandet upplevs som kränkande. En viktig utgångspunkt är att den som upplever att hon eller han blivit kränkt, alltid måste tas på allvar. Kränkningar kan vara synliga och handfasta eller dolda och subtila:

- Fysiska – knuffar, slag, sparkar, att bli spottad på, sabotage av personlig egendom.
- Verbala – hot, hån, svordomar, glåpord, öknamn, elaka kommentarer, förtal, förlöjligande eller förnedrande uppförande.
- Psykosociala – utfrysning, isolering, blickar eller ryktesspridning.
- Text och bild – klotter, brev, e-post, sms, mms, sociala medier.

Mobbning

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling över tid när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan person skada eller obehag.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Innebär att en person inte identifierar sig med sin biologiska könsidentitet, eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Etnisk tillhörighet

En persons nationella eller etniska ursprung, hudfärg, klädsel eller liknande förhållande.

Funktionsnedsättning

En person som har nedsatt varaktig fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga.

Sexuell läggning

Vilken sexuell läggning du har handlar om vilket kön de personer har som du blir kär eller attraherad av.

Utvärdering och kartläggning

Planen mot diskriminering och kränkande behandling utvärderas och revideras årligen och fortlöpande av skolläda, personal, elever och vårdnadshavare. Eleverna görs delaktiga genom trygghetsvandringar/trygghetskartor och SKA-enkäter. Vårdnadshavare görs delaktiga i form av frågeformulär. Elever och vårdnadshavare görs även delaktiga i samband med utvecklingssamtal. Med erfarenheter och nya kunskaper upprättar vi en plan för de elever och den personal som arbetar på skolan under året.

Likabehandlingsarbetet sker enligt följande process

- **Augusti:** Planen mot diskriminering och kränkande behandling samt utvärderingen av det främjande och förebyggande arbetet från föregående termin presenteras för personal i augusti i samband med uppstarts dagarna. Mentorerna lyfter rutiner för kränkande behandling i klasserna i samband med skolstart.

Ansvariga: Rektorer, samordnare trygghetsgruppen, mentorerna

- **Oktober:** Läsårets första kartläggning i form av SKA-enkäter och trygghetskartor/trygghetsvandringar genomförs. Resultaten av dessa samt kränkingsärenden från föregående termin analyseras. Analys sker i trygghetsgruppen, av personal och elevråd. Vårdnadshavare görs delaktiga i form av frågeformulär som skickas ut av rektorerna. Vårdnadshavare och elever görs även delaktiga i samband med utvecklingssamtal.

Ansvariga: Mentorerna, trygghetsgruppen, elevråd, rektorer

- **November:** Samtlig personal läser igenom PDK och lämnar in synpunkter och förslag på revideringar under ett gemensamt möte som planeras in av rektorerna. Planen mot diskriminering och kränkande behandling, med beslut om åtgärder, fastställs i trygghetsgruppen. PDK skickas hem till alla vårdnadshavare.

Ansvariga: Samtlig personal, trygghetsgruppen, rektorer

- **Mars/april:** Läsårets andra kartläggning i form av SKA-enkäter samt trygghetskartor genomförs. Resultaten av dessa samt kränkingsärenden från föregående termin analyseras och jämförs med resultaten från oktobers kartläggning. Analys sker i

trygghetsgruppen, av personal och elevråd.

Ansvariga: Mentorer, elevråd, trygghetsgruppen

- **Maj:** Utvärdering av det främjande och förebyggande arbetet görs av trygghetsgruppen, personal och elevråd. Utvärderingen presenteras i augusti.

Ansvariga: Trygghetsgruppen, mentorer, elevråd

Underlag som ligger till grund för utvärderingen

- Den kommunövergripande SKA-enkäten besvaras av alla elever två gånger/läsår.
- Trygghetskartor/Trygghetsvandringar genomförs två gånger/läsår ger upplysningar om otrygga platser i skolan och på skolgården och riktade insatser kan sättas in.
- Analys av anmälda kränkningar genomförs två gånger/läsår.
- Utvärdering av det främjande och förebyggande arbetet görs i slutet av varje läsår.

Främjande insatser

Främjande insatser handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Insatserna utgår från skolans uppdrag att arbeta för demokratiska värderingar och för respekt för de mänskliga rättigheterna. Arbetet med att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till alla och ska genomföras utan att det föranleds av något särskilt problem. All personal på Treälvsskolan har ett ansvar för att främja arbete mot kränkande behandling och diskriminering.

Treälvsskolans främjande insatser

- Vuxennärvaro och rastvärdar, inklusive rastvärdsschema.
- Rastaktiviteter, lånebod.
- Lärarna fördelar eleverna i grupper och placeringar i klassrum/matsal.
- F-9 dagar och andra gemensamma aktiviteter över årskurser.
- Faddergrupper F-3
- Värdegrundsarbete i arbetslag, klasser och grupper som tex. Elevråd.
- Elevcafé bemannas vissa tider av lärarassistent och personal från fritidsgården.
- Fortbildning "tillgänglig skola"

Förebyggande åtgärder

Förebyggande åtgärder syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Arbetet utgår från identifierade åtgärder som framkommer vid analysen underlagen ovan.

Treälvsskolans identifierade skolutvecklingsområden

Vid analys av ovan nämnda underlag är skolans utvecklingsområden för läsåret 2023/2024 dessa:

Trygghet och studiero

Mål 1: Personal, elever och vårdnadshavare ska känna att Treälvsskolan är en trygg och trivsamt skola.

Mål 2: En studiemiljö där alla där alla bidrar till att skapa studiero.

Mål 3: Förbättra goda relationer och öka tryggheten mellan alla på skolan.

Kunskaper

Mål 4: Öka elevernas förmåga att hantera alla typer av ämnen, uppgifter och arbetsformer.

Mål 5: Utveckla elevernas kunskaper och intresse för matematik och svenska.

För att nå dessa mål samt förebygga kränkande behandling och diskriminering sker detta:

- Utveckla samarbetet mellan hem och skola, fokusera på det positiva.
- Intern utbildning i DF-respons (kommunens system för kränkande behandling).
- Diskussioner i respektive arbetslag/tvärgrupper om hur vi arbetar för att nå skolans utvecklingsområden sker kontinuerligt under läsåret.
- Arbetsbeskrivning för elevvärd/läroassistenter.
- PAX F-3/"PAX"-liknande verktyg i åk 4-9.
- Normarbete F-3.
- Klassarbete i åk 4 och 7 med tema trygghet och samarbete
- PK-mannen åk.8
- Machofabriken åk.9
- Lugna rasten- "Chilltid".
- Vuxennärvaro i omklädningsrummen
- Pubertet, samtycke och relationer i åk 5 (skolsköterska och kurator).
- Hålla PDK levande genom bland annat diskussioner i olika forum
- Felanmälan gällande toaletterna i övre korridoren.
- "Allas ansvar att hålla det rent och snyggt" på toaletterna lyfts vidare till elevrådet.
- Vuxennärvaro på morgonen på ovansidan, F-3
- Mobilfri idrott och omklädningsrum

Rutin vid kränkande behandling och/eller diskriminering

Vid kännedom eller misstanke om att någon blivit utsatt för kränkande behandling eller diskriminering krävs ett snabbt ingripande. Elever som har blivit kränkta eller diskriminerade ska med förtroende kunna vända sig till vilken vuxen som helst på skolan och få snabb hjälp.

Steg 1

1. Alla vuxna har skyldighet att ingripa och se till att anmälan görs i DF Respons. Du som ser, hör eller får kännedom om att en kränkning sker/har skett ansvarar för att skyndsamt agera samt att göra en anmälan i kommunens system DF-respons. Under kommentarer kan anmälaren lägga in vilken utredare som engagerats. Under kommentarer lägger anmälaren in vem/vilka som ska utses som utredare i DF-respons. Rektor hanterar anmälan, i första hand Jessica.
2. Omständigheterna kring situationen kartläggs skyndsamt av dig som fått informationen ovan samt säkerställer att berörda elevers mentorer/klasslärare får kännedom. Samla så mycket fakta som möjligt genom kontakt med vittnen mfl. Vad har hänt? Vem/vilka är inblandade? Tidsfaktor? Arbetslagets ansvar.
3. Samtal med den som blivit utsatt sker skyndsamt av dig som har gjort anmälan alternativt säkerställer att det genomförs av annan lämplig personal (mentor/klasslärare/fritidspersonal).
4. Information till den utsatte elevens vårdnadshavare sker skyndsamt av den som haft samtal med den utsatta eleven, eller annan lämplig personal.
5. Enskilt samtal med förövaren/förövarna. Samtalet ska ske så snart som möjligt av två vuxna, alltså dom två som ska utses eller har utsetts som utredare i DF-respons. Det vanliga är att samtalen sköts av mentor eller fritidspersonal. Vid samtalet följs dessa steg:
 - a. Få förövaren att själv berätta vad som hänt. Detta sker med hjälp av ledande frågor utifrån insamlade fakta, se bilaga 1 för stöd.
 - b. Markera att detta inte får förekomma och att detta är mobbing/kränkande behandling.
 - c. Låt eleven själv föreslå hur denne ska bete sig framöver.
 - d. Gör en överenskommelse som ska följas upp om en vecka.
 - e. Samtala med eleven om att lärare kommer observera eleven under en tid (kontrolleras).
 - f. Be eleven att berätta hemma och att vårdnadshavarna kontaktar mentorn innan ett visst klockslag samma dag, annars ringer mentor upp vårdnadshavarna och informerar om vad som har hänt.
 - g. Beröm eleven för att den gått med på överenskommelserna och att denne lovar bättring.
 - h. Utredare rapporterar tillförövaren/förövarnas mentorer (om denna inte är med på samtalet).
 - i. Tid för uppföljning bestäms direkt både med förövare och den utsatte, max en vecka framåt i tiden.
6. Uppföljningssamtal med den som blivit utsatt och förövaren var för sig för att säkerställa att det upphört samt kontrollera hur de inblandade mår.
7. Uppföljning sker i minst tre veckor så att det går att säkerställa att det som har hänt har upphört.

8. Dokumentation sker löpande i Df-respons av utsedda utredare.

Steg 2

Om kränkningen/diskrimineringen inte upphör eller om den återupptas kallas förövaren/förövarna till ett nytt samtal. Vårdnadshavarna kontaktas. Elevhälsoteamet informeras av mentor eller fritidspersonal.

Steg 3

Om kränkningen eller diskrimineringen fortsätter trots ovanstående kallar rektor/bitr. rektor till elevhälsomöte. Åtgärdsplan som kräver aktiv medverkan från vårdnadshavarna upprättas.

Kurator/skolpsykolog/skolsköterska från elevhälsoteamet kan medverka. Uppföljningsmöte bokas. Beroende på graden av kränkning/diskriminering övervägs alltid polisanmälan. Även andra åtgärder kan komma i fråga såsom kontakt med sociala myndigheter och/eller flyttning av förövare.

Dessa åtgärdsrutiner gäller i relevanta delar även då vuxna utsätter elever för kränkning eller diskriminering.

När elev kränker vuxen, eller vuxen kränker vuxen

När elever utsätter vuxna för kränkning eller då det förekommer kränkning eller diskriminering mellan vuxna går det under arbetsmiljölagen och hanteras av rektor. Den utsatta ska även fylla i medarbetarmodulen att den har blivit utsatt för hot och våld i DF-respons.

Åtgärder vid akuta situationer

All personal ska reagera och tydligt markera mot alla former av kränkningar, trakasserier eller sexuella trakasserier.

- Agera direkt och bestämt genom att säga ifrån och få stopp på situationen.
- Ta hjälp av kollegor om situationen är hotfull eller svår att överblicka. Vid fara för liv och hälsa – ring 112.
- Gör ingen värdering av om kränkningen sker i samförstånd eller som en del av en jargong. Klargör att beteendet inte accepteras.
- Ta reda på så mycket som möjligt om vad som har hänt genom att prata med de inblandade eleverna på plats. Följ upp med enskilda samtal om det behövs för att få en klar bild av vad som hänt.
- Se till att situationen är under kontroll, ta hjälp av kollegor.
- Kontakta vid behov vårdnadshavare.
- Anmäl kränkningen i DF-respons.

Till dig som vårdnadshavare

Har du ett barn som blivit kränkt eller diskriminerat?

Vet du, eller misstänker du att ditt barn blir utsatt för kränkande behandling eller diskriminering rekommenderar vi dig att ta kontakt med skolan. I samarbete med skolan kan du få till en positiv förändring av ditt barns situation.

Detta kan du göra själv för att hjälpa ditt barn:

- Lär ditt barn säga ifrån klart och tydligt.
- Försök förmå barnet att aktivt ta kontakt med någon vuxen på skolan.

Har du ett barn som utsätter andra för kränkningar?

Det är inte lätt att ta till sig att ens eget barn kränker andra men är det så måste du försöka göra något åt det. Detta är viktigt såväl för det utsatta barnet som för ditt eget. Forskning visar att barn som uppträder aggressivt mot andra kan få problem senare i livet om det inte ändrar sitt negativa beteende. Det finns flera orsaker till att barn kränker andra oavsett vad orsaken är måste något göras och vi föreslår följande:

- Gör helt klart för ditt barn att du ser allvarligt på att hen kränker andra och att du inte accepterar ett sådant beteende.
- Ta kontakt med skolan för att samarbeta kring problemet.

Barn berättar inte alltid om kränkningar de känner till, därför att de tror att det är liktydigt med att skvallra eller är rädda för att råka ut för hämndåtgärder. Att berätta om kränkningar och diskriminering som förekommer är inte skvaller utan en förutsättning för förändring och förbättring.

Kontakt

Rektor

Malin Tuuliainen

Malin.tuuliainen@ostersund.se

Biträdande rektor

Erika Dahlqvist

erika.dahlqvist@ostersund.se

Ledningsstöd/Läroassistent

Jessica Hansson

jessica.hansson@ostersund.se

Kuratorer

Anna Holmgren

anna.holmgren@ostersund.se

Tova Persson

tova.persson@ostersund.se

Skolsköterska

Anne Hemborg

anne.hemborg@ostersund.se

Skolpsykolog

Birgitta Hansson

birgitta.hansson@ostersund.se

Studie- och yrkesvägledare

Nike Lindstedt

nike.lindstedt@ostersund.se

Specialpedagoger

Elin Ingerhed

elin.ingerhed@ostersund.se

Birgitta Sjöstedt

birgitta.sjostedt@ostersund.se

Speciallärare

Anna Lundqvist

anna.lundqvist@ostersund.se

Övriga kontaktuppgifter finns på Östersunds kommuns hemsida

Bilaga 1

Exempel på samtal

Personal: Hej Niklas

Elev: Hej

Personal: Vet du varför vi vill prata med dig?

Elev: Nej

Personal: Vi behöver din hjälp. Det är Hasse som går i klassrummet bredvid din klass som inte mår så bra. Han är nerstämd och är väldigt lättirriterad. Nu vet vi att det händer att han blir retad och provocerad. Känner du till något om detta?

Elev: Han är så störig! Han kommer till vårt klassrum och bryr sig på rasterna ibland. Jag har hört att någon retar honom ibland, men jag har inte gjort något.

Personal: I går på rasten blev han jättearg och ledsen och det var flera som såg att Lars tog tag i honom. Vad var det som hände?

Elev: När han kom in i vårt klassrum sa jag åt honom att gå därifrån. Då blev han stortokig och kastade papper på mig. Lars lyfte bara ut honom för han fattade ju inte vad jag sa!

Personal: Hur sa du när han kom in?

Elev: "Håll käften, och gå härifrån"

Personal: Jag vet att du säger "Håll käften" till Hasse nästan varje gång ni träffas – Stämmer det?

Elev: Ja, men det är ju bara på skoj.

Personal: Det är just det här som du gör som gör att Hasse inte känner sig välkommen och trygg. Det är också andra som hört dig säga så här som tar efter dig. Det här är mobbning, och får absolut inte förekomma på vår skola. Förstår du det?

Elev: Ja

Personal: Vad kan du göra för att mobbningen av Hasse ska upphöra?

Elev: Jag kan sluta att vara dum mot honom.

Personal: Det låter bra. Tror du att du klarar det?

Elev: Ja om han slutar att vara störig!

Personal: Jag ska prata med honom. Om han skulle vara störig mot dig så vill jag att du berättar det för mig. Finns det något mer du kan göra för att mobbningen mot Hasse ska sluta?

Elev: Jag kan säga till andra om dom gör något mot Hasse.

Personal: Mycket bra. Tror du att du klarar det?

Elev: Ja

Personal: Det tror jag också. Nu kommer vi att kontrollera dig och andra på skolan för att se om det upphör. Sedan ska vi träffas om en vecka för att höra hur det gått. Har du förstått?

Elev: Ja

Personal: Bra. Sedan vill jag att du i kväll berätta för dina föräldrar att du varit dum mot Hasse, men att du har slutat nu. Be också någon av dem att ringa till din mentor, Ulrika. Om någon frågar vad vi pratat om så behöver du inte berätta. Har du förstått?

Elev: Ja

Personal: Bra. Då kan du gå tillbaka till lektionen. Vi träffs igen om en vecka. Hej då!

Elev: Hej då!